

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 3 frt. 50 kr., egy hónapra 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felolvasó szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1584. sz. Dr. Dombóczy László
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly háza
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Uj előfizetők a megrendelés napjától kezdve a lapot október elsejéig ingyen kapják.

A Ferencz-rendi szerzetesek.

Debreczen, szept. 16.

(A. K.) Véletlenül történik-e, vagy czélzatosan, de tény, hogy a római katolikus egyház kebelében végbemenő minden mozgalom, mely Rómából indul, vagy onnan nyeri irányát, bizonyos éllel bír a magyar kultúra nemzeties fejlődése ellenében.

Nem említve azt a hagyományos konzervativizmust, melylyel az azelőtt idegen, vagy vegyes ajku plébániákon az istentisztelet akkor is kizárólag idegen marad, midőn a hívők nagyrészt, vagy egészen, vagy legalább tudnak magyarul; nem említve boldogult Simor János hercegprimás mulasztásait, kinek egyházfejedelemsége alatt a panszlavizmus a tótajku plébániák tót papjainak védnöksége és ápolása alatt valósággal felburjánzott: itt egyedül azon sajnálatos visszaesésre akarunk utalni, mely nevelésünk nemzeties jellemét érinti.

A leányok oktatása, a magyarul nem tudó, vagy a nyelvet gyarlón beszélő, idegen nevelésű és érzésű apácák kezébe helyeztetik, a kik e czélra az anyagi eszközökkel bőven rendelkező egyházfejedelmek részéről mind tömegesebben telepítetnek az országba.

Hasonlóképen vagyunk a jezsuitákkal. Lépésről lépésre nyomulnak előbbre

a négy folyam medrébe s éppen a mult évben tett egy főuri hölgy Békésmegyében alapítványt egy jezsuiták által vezetendő gimnázium létesítésére, mely honmentő tény nem győzte a fővárosi és vidéki sajtó egy része egekig magasztalni.

Távol áll tőlünk a jámbor pátereket, a kozmopolita zelus e prototypjait a dajkamések révén méltatni, de annyit kimondhatunk, hogy rájuk Magyarorszában semmi szükség s hogy a jezsuitáknak — bárhol telepedjenek le s bármihez kezdjenek, a magyar hazafiság, a magyar nemzeties kultúra terjesztése sem titkos, sem bevalott czéljukat nem képezi. Idegenek ők tetőtől talpig, előttük Magyarország a német provinciának egy része; a német nyelv tudásának révén lesznek egyes tagjaik Magyarországra kiküldve, amint ezt a mult évben egy pozsonyi katolikus főpap keserűséggel a sajtóban nyilvánosan elpanaszolta.

E mozgalmakkal párhuzamosan egy oly — végeredményében határozottan magyarelles — akciózat konstatálunk, mely megérdemli, hogy szélesebb körökben foglalkozzanak vele.

A Ferencz-rendi szerzetesek megrendszabályozásának folyamatban levő destruktív munkáját értjük itt, mely ha ugy sikerül, ahogyan azt tervezik, akkor a pozsonyi, budapesti és gyöngyösi virágzó provinciák huszonegy konventje lesz néptelenné s helyüket lassanként a megélhe-

tés kényszere által hajtott idegen, vagy tót elem foglalja el. Ezen válság már évek óta húzódik s a magyarországi sajtó is foglalkozott vele, bár nem érdeme és jelentőségéhez képest.

Hogy ezen, a tulhajtottan szigoru megrendszabályozás milyen következményekkel jár, — azt szomoruan jellemzi a Ferencz-rendi szerzetesek gyöngyösi társháza. Még pár évvel ezelőtt is, a szerzetesek által vezetett ottani gimnáziumba, az elemi iskolák bevégezte után, százezre özlött a kis diák, ki cserébe, ki egyébként is, magyar szóra, Árva-, Trencsén, Turóc és Nyitrából, mert tudták, hogy a vallásosságra hajló felvidéki tót gyermekeket a szerzet skrupulózus hazafisággal válogatja meg, hogy kebelébe „klerikusnak“ fölvegye. Ősztöndíjakat tűzött ki az iskola a magyarul legjobban megtanuló tót nemzetiségű diákok javára és nagyon sok tisztos tagját ismerjük a szerzetnek, ki, mikor a gyöngyösi gimnáziumba lépett, egy hangot sem tudott bár magyarul, de a gyöngyösi nép hazafias érzülete szivben lélekben magyar embert formált a diákból.

Ma már nem olyan szigoruak a provinciális atyák. Ma főveszik klerikusnak a telivér pánszlávot is és nem is nagyon erősködnek azon, hogy magyarrá tanítsák őket; a felvidéken tudják ezt és most már a diák csak a negyedik gimnaziális osztályra megy le a magyar földre, hogy

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Az én párhaj ügyem.

(Igaz történet négy csillag alatt.)

Irta: Szatyí.

Nagyon csöndes, szolid természetű ember vagyok.

Ebben a kijelentésben különben nincs semmi különös, mert én szolid, csöndes természetű voltam világeletemben mindig. Nem állítom határozottsággal: de talán még azelőtt is.

Első tanum erre a dajkám, a ki talajdonképen az én csöndes szoliditásomnak köszönheti életének csöndes boldogságát.

Ugyanis, ha egyszer kielégíthetem étvágyamat, — csak egyszer-kétszer kellett rátaaposni a nyughelyemül szolgáló mosóteknő szélére, (olyan puha fából való volt, mint a vaj, meg az én természetem; fenyőfában ringattak) s már aludtam, mint a tej. — Minden megszakítás nélkül szöttem édes angyali álmomat; a dajkám ebből kifolyólag szintén minden megszakítás nélkül szöttem még edesebb viszonyát az őrmester ural.

Az őrmester ur viszonya onnan keletkezett, hogy egy kaszárnya tószomszedságában laktunk, az én „viszonyom“ meg onnan indult ki, hogy álmos voltam evés után.

Tehát — mint mondám, — szomszedságunkban kaszárnya volt. Talán éppen ennek a ténynek köszönhetem szöndéságomat? A kaszár-

nyában lakó katonaság harcziás élet-kedvét, szilaj magaviseletét talán az én nyul természetű, csöndes modorom volt hivatva ellensúlyozni?!

Mert a természet örök törvénye szerint, a világűrben egyik atom ellensúlyozza a másikat, nehogy egyik erő tulsulyra emelkedjen a másikon.

Például felhozom a bogár, a csirke s az ember örökös harcziát a természetben.

A kisebb fergeket elpusztítják a nagyobbak. A nagyobbakat, nehogy nagyon elszaporodjanak, megeszi a kis csirke. Igen, de akkor a kis csirke nem marad többé kicsi, mert egy kis kukoricza evéssel kapcsolatban, nagy csirke lesz. A nagy csirkét, nehogy minden férget és minden tengerit elpusztítson, megeszik az emberek. Igen, de a sok ember mit csinálhatna a sárteknén, — ha örökké élne? Az ember sok bolondot tesz, beletézi bolondságát a legnagyobbal: meghal, nehogy minden csirkét feláldozzon étvágyának. — Aztán az embert a bogár, a bogarat a csirke, a csirkét az ember! Ugy-e megkapóan állítottam fel a perpetuum mobile tantételét. Hanem reméltem is hinni, hogy önök nem adják tovább, mert még bevalasztanak az akadémiába.

Elég szomorú sorsom van így is, akkor egészen meglennék Ióve.

Ezt mind csak azért hoztam fel, hogy világos legyen önök előtt az, hogy nekem csak azért adatott felsőbb hatalmak által a csöndes jámbor nyul természet, hogy ellensúlyozzam mások szilajságát, hogy helyre álljon a plus és minus elvénélfogva a világ-egyensúly.

Szép és nagy hivatás ezért és éppen semmi másért sem születni! Egy

egész kaszárnyával kellett megvívnom a harcziót. Ennek a hivatásnak is szenteltem én életemet már akkor, mikor nem ordítottam, ha a zápfogaim jöttek.

Csöndesen, hallgatagon bámultam végig a keresztelőmet, daczára annak, hogy a szent atya a nyakamba öntötte a vizet.

Nem változott meg a természetem, mikor elválasztottak s minden tiltakozás nélkül martyrkodtam keresztül a himlőoltás csiklandozó műveletét is.

Míg ölbe hurczoltak, nem hágtam a lábára senkinek, — mikor megtanultam járn: óvakodtam tőle.

Ezen szoliditás hova-tovább mindjobban meggyökerezedett bennem s nem bántottam meg soha senkit, csak egy ujjal sem. Különbösen nyilvános helyekre nem igen jártam s a szesz italok közül csak a szódaviz ivást kultiváltam.

Az emberek hülyének tartottak s azt tudták, hogy nekem nincs tudomásom a közvéleményről, mely butasági bizonyítványt állított ki a számomra, én pedig titkoltam, hogy tudom, féltem, hogy kellemetlenséget okozok valakinek ezáltal.

Azonkívül nagyon vallásos vagyok.

A hitből szerzem az erőt nagy hivatásom keresztül vitelére. A vallásosságban annyira mentem, hogy miután a pap leánya kikoszorázott, feleségül kértem a harangozó leányát Szerencse, hogy nem olyan eklésiánál kopogtattam, a hol a pap maga harangozik, mert így legalább hozza a leány.

Kérem nem is volt nekem ebben az életben semmi bántódásom ez ideig.

aztán, a tanév befejeztével egyenesen belépjen a szerzetbe.

Egy néhány év előtti megrendszabályozás értelmében az 1885. év után belépett szerzetesek, a középkori asketikus barát-regulát tartoznak figyelembe venni s mivel erre magyar ember nem akad, egyéb hián e virágzó magyar szerzetet néhány év múlva már csak a malaczkai kolostor fogja képviselni, hol a tót növendék fogja a régi magyar rendet csöndes szemlélődésben képviselni.

A Ferencz-rendiek nem tartoznak a tanító rendhez, de hatásuk, különösen a társadalom alsóbb rétegeire, rendkívülinek mondható. A mit ők a gyóntató- és a szószékről a nép erkölcsének javítása és szelidítése körül évszázadokon át műveltek, amely erkölcsi értéke ki nem számítható. És ez az előharcos gárdája a magyar kultúrának, ez a közvetlenül és elemi erővel ható igazi magyar szerzet, ez az áthidaló momentum művelt osztály és a csökönyös tömeg között, ez a nélkülözhetlen láncszeme nemzeti fennállásunknak van a pusztulásnak kitéve.

Hasztalan vetette magát közbe annak idején Simor hercegprímás. Most Vaszary hercegprímáshoz fordultak, hogy ügyükben Rómában közbejárjon. Félünk mégis, hogy az egyház fejedeleme, tekintettel a Rómában uralkodó magyarellenes áramlatra, nem fogja Kapisztrán János utódainak végzetét kedvezőbbre fordítani.

— **Vaszary és a ferenczrendiek.** A hercegprímás köréből érkezett hír szerint, Vaszary nem fogja pártolni a ferenczrendiek memorandumát, melyben zilált helyzetük javítását és rendezését kéri. Leo pápa mindenképpen akarja a reod reformját, a hercegprímás pedig nem hajlandó ez idő szerint olyan dolgot sürgetni, ami Rómában nem találna tetszésre.

— **A laczfalusi pap felfüggesztése.** „Lucaciu László dr. laczfalusi lelkész felfüggesztették állásától. Lucaciu előtt a templomi szószék sem volt egyéb, mint eszköz, a melyről vak dühvel hirdette a gyűlöletet minden ellen, a mi magyar

Ó a templomban sem volt más, mint fanatikus izgató. Így legutóbb, mikor sikerült őt arra bírni, hogy ne vegyen részt az erdélyrészi román irodalmi és közművelődési egyesületnek Nagyszombatban tartott évi közgyűlésén, mert az egyesület vezérferfiái attól tartottak, hogy itt is politikai izgatást talál folytatni. Lucaciu ekkor sem maradt tétlen. Laczfaluban rendezett nagy összejövetelt egyházi ünnep álarcza alatt s itt a magyarellenes tüntetésekre tág tér nyílt, melyet ki is aknáltak. Ugy íátszik, ez az arczatlan kihívás kimerítette Szabó János szamosújvári g. kath. püspök türelmét is, a kinek egyházi fenhatósága alá Lucaciu László dr. tartozik, mint a szamosújvári egyházmegye papja s felfüggesztette állásától az izgatót.

— **Gladstone beszéde.** A mély politikai csendet Angliában megszakította Gladstone beszéde. Az anglia miniszterelnök nagyon bizalomteljes hangon beszélt a carmarorni liberális egyelet tagjaihoz, a hová Hawardenből kirándulást tett, hogy régi barátját, Watkin képviselőt és vasuti királyt meglátogassa. Az üdvözlő beszédre válaszul, Gladstone lényegileg a következőket mondta: Örül az irekől való megemlékezésnek és reméli, hogy az angol nép ezentúl ugyanazzal a jóakarattal fog gondoskodni a nemzet más részéről, mint önmagáról. Az ir-kérdés a szönyegen forgó ügyek sorában a legfontosabb és a legsürgősebb. A legutóbbi választások alatt egyetlen országrész sem viselkedett úgy, mint Wales. Ezt a liberális párt nem fogja elfeledni és Wales követeléseit a home-rale-kérdés sürgőssége dacára már a legközelebbi ülésszakban méltánylásban fognak részesülni.

A járványok és a desinfekció.

Hogy vannak-e mechanikai eszközeink, melyekkel járványok idejében hathatósan eszközölhetjük a fertőtlenítést és hogy ez eszközök mennyire váltak be a prakszisban, erről a kérdésről ujat nem mondhatunk. Tagadhatalan tény azonban, hogy a fertőtlenítési eljárásnak minden haszon nélkül való alkalmazása az utóbbi járványok idején igen gyakran konstataított. S hagyján az eljárás haszontalansága: de még sok esetben direkt és tetemes kár is származott általa.

A kérdésnek egyébiránt két oldala van. Bizonyos az, hogy háziasszonyaink, működésük körében, ha kellően előismerik a védekezési eljárást rendkívül sokat tehetnek a járvány terjedésének megakadályozására. A tisztasági, hygieniai és di-

— Kérem önök egyetlen mondatomat sem hagynak befejezni. Tehát én önöknek azt mondom: vagy meghallgatnak engem itt nyomban, vagy nem? Ha az utóbbit méltóztatnak választani, itt hagyom önöket rögvést a nagy ajtó, vagy kapufélfájánál.

— Az már más! — feleltek.

— Mi a más? — kérdém.

— Hát az is más ha most rögtön megfelelek kérdésünkre, az is más, ha nyomban itt hagy bennünket; mert, ha itt nyomban felelni fog, akkor nem hagyhat itt bennünket rögtön, — ha pedig itt hagy bennünket rögtön, nem nyilatkozhatik nyomban.

Ez a logika megszelidített.

A kapunk előtt volt négy széles tőke. Letelepítettünk, — de csak háromra, a mi nem is nagyon különös.

Ez a csillag itt azt jelenti, hogy párbaj lett a dologból.

Ez a másik csillag pedig azt beszéli el ékes szövevényben, hogy már kint is állunk a küzdterén, a nagyerdőn.

A segédeknek egy határozatot, hogy kardra megyünk és pedig tekintettel a sértésre, végké kimérülésig.

Megkezdődött tehát két meztelen karddal a páros-viadal, de egyikünk sem támadott, mert mind a ketten azt vártuk, hogy a másik kezdje.

Egy fél óráig tartottuk így keresztbe a kardot, mikor a segédek kijöve a türelemből, elkiáltották magukat:

— De hát az istenért támadni!

etikai felügyelet az ő kezükben van s ezzel együtt a család egészségének és járványmentesítésének ők lehetnek első sorban hivatott őrzői. Mérsékeltlen fellépő járványok idejében a városi hatóságok szintén képesek mechanikai eszközökkel a szükséges fertőtlenítést végrehajtani. —

De nincsenek oly mechanikai eszközeink, melyek segítségével egy egész országot vagy csak egy fertőzött nagyvárost is sikeresen el lehetne zárni a járványmentes határ fölől. Az u. n. füstölés hatásáról szólni nem is érdemes. Arról a desinfekcióról, melynek a határforgalomban az utasok ki vannak téve, csak annyit mondhatni, hogy a hivatott tudósok sem vállalják el a felelősséget az eljárás biztonsága iránt. A clórmész főleg csak állatszallítmányoknál eszközöztetik: carbolsav-gőzök és a carbollal való mosás csak felületesen hatnak. Szintugy helytelennek bizonyult a kénes sav alkalmazása, kivált nagyobb mértékben. Az egyetlen hatásos eszköz a járvány tovahurcolásának megakadályozására a teljes határozat s valamivel csekélyebb mértékben a vesztéző elrendelése a személyforgalomban. A technika rendelkezik ugyan oly mechanikai fertőtlenítő eszközökkel, melynek megbízhatósága semmi kívánni valót sem hagy fenn, de a mint ezen eszközök a szakavatott technikus kezeiből tapasztalatlan és tulterhelt hivatainokok kezébe jutnak, azok haszonnal való és sikeres alkalmazása fölötte kérdésessé válik. Így pl. a határon áthozott máiba fertőtlenítése forró gőzökkel oly képpen gyakoroltatik, hogy a fertőzésnek kitétt málladarabok teljesen átáznak és tönkretételnek. Meg van ugyan ennek is a haszna, de csak abban a tekintetben, ha holmijaik elpusztulását féltő egyének nem utaznak.

A hatóságokat gyakran éri vád, hogy nem rendelkeznek kellő mennyiségű fertőtlenítő szerrel. Ez a vád teljesen indokolatlan. Akármelyik technikus megmondhatja, hogy nagy járványok idejében az aránylag csekély mennyiségben csekély mennyiségben meglévő fertőtlenítő szereket állandóan és kellő mértékben kiegészíteni tökéletes lehetetlenség, valamint az egészségügyi szolgálatot is lehetetlenség nagy járványok idejében akként szervezni, hogy pl. az egyes házak és lakosztályok hatóságilag fertőtlenítessenek. A szokott szablon, hogy kiküldünk desinfecteuőröket, a kik aztán vaktában pusztítanak mindent, — nem alkalmas arra, hogy a közönségben a bizalmat ez intézmény iránt felébressze. Egy kísé több kimélettel lehetne ezt eszközözendő, ha egy arra hivatott szakember küldetnék ki s az a családnak kellő utasítást és segélyt nyújtana a

Erre a jelszóra mind a ketten védelmi állásba kaptak magukat. Mindegyikünk két lépést hátrált, mert minketten azt hittük, hogy a másikunk támad.

Ez megint egy félóraig tartott. Akkor pisztolyt indítványoztak a segédek, mert látták, hogy a karddal nem megyünk semmire.

De miután párbaj pisztoly nem volt kéznél csak két revolver, megkérdeztek, hogy hajlandók vagyunk-e elfogadni azokat.

Elfogadtuk, mert ágyut is elfogadtunk volna.

Mikor pedig az adott jelre megtettük az első lövést, szörnyű bátorság fogta el a lelkem.

Daczára annak, hogy csak egy lövés volt kikötve, előtte m a másodkat is.

— Ah ez nagyszerű! — kiáltott ellenfelem s ő is rám puskázott még egyet.

Erre elfogott mindkettőnk a lövöldözési mánia, a harc kedv s elkezdünk, minden megszakítás nélkül lövöldözni egymásra.

Szerencse, hogy csak hat töltés volt forgópisztolyunkban, mert estig tartott volna a lövöldözés.

Mikor már nem volt töltés a revolverekben szét-néztünk magunk körül.

Nekem s ellenfelemnek kutya baja, hanem a négy segéd s két orvos az ott fetrengett a földön. Azokat alaposan le viadaloztuk.

A közeli bokorból is nyögések hallatszóttak Oda mentünk... Oh iszonyat! Ott meg a két fiakeresre találtunk. Mindkettő a földön, sebeikből bugyogott a vér.

A szerencsétlenek oda bujtak kíváncsiság-

Hanem a multkoriban valaki a kávéházban azt mondta a másíknak:

— Hallod e pajtás, az oláh-utcai harangozó veje azt híreszteli rólad, hogy megöltéd a nagyapját. Ilyen sértést egy harangozó vejétől egy gentlemann el nem tűrhet soha. Ebből csinálni kell valamit.

Es csináltak is belőle valamit. Ez a valami pedig csak annyiban volt én rá m néz ve is kellemetlen, mert csupa véletlenségből én voltam az oláh-utcai harangozó veje.

Ha pedig kérem a harangozó veje olyasmit fecsegett arról az urról, akkor — én voltam az.

Két uri ember ott is járt nálam s kihívtak. En ki m e n t e m a kis utca-ajtóba. Azt mondták az nem elég. Már épen a nagy utca-ajtóba akartam ki m e n n i mikor felvilágosítottak úgy, hogy elsötétült tőle az agyam.

— Kérem — kezdte az egyik — uraságodnak vagy volt nagyapja, vagy nem volt. Na már-most. Ha önnek nem volt nagyapja akkor ez a hír alapjában véve nélkülözi a valót, ha volt nagyapja akkor roszakaratu vádaskodás, aljas bemocskolása egy ifju ember jó hírnevének. Válaszoljon kérem és válasszon. Volt önnek nagyapja vagy nem volt?!

Persze hogy kétségbeesetten válaszoltam.

— Kérem én zavarba vagyok...

— És miért van zavarban?

— Mert nem tudom... hogy...

— Mit nem tud?...

— Kérem én semmit sem tudok...

— Az hiba, de neveltetésének köszönheti.

Erre először életemben dühbe jöttem.

lakosztályok tésnél.

A leg... a tűz. Csak jár és így van zárva.

Igen f...

ürülékek m...

kintekben c...

teg hozzátá...

ismerjék m...

is, csak ala...

jutatni, Ho...

savas agya...

vatvák kide...

erős mérge...

gánsavas k...

filla felold...

a kezek va...

telenítésre.

Végül...

szerű fertő...

abból áll,

zsemlét m...

lyen vagy...

viz használ...

laxisnak, m...

kálhatjuk a

Nem...

tartásunk...

rendezetlen...

napiapunk...

rendőrkapit...

a cselédüg...

pesten kö...

tudja mit...

hát az kép...

font, mikor...

3000 cselé...

állapotok...

szoknak.

Igen...

pitány ur...

vele sok t...

ponthól —

időszerű ir...

Ilyen...

lakosztályok, butorok és ruhaneműek fertőtlenítésénél.

A legradikálisabb fertőtlenítő szer azonban a tűz. Csak hogy ez mindig vagyonpusztulással jár és így általános és feltétlen alkalmazása ki van zárva.

Igen fontos részlete a desinfekciónak az ürülékek miként való eltávolítása. Ebben a tekintetben csak az az egy mód van, hogy a beteg hozzátartozói elengedhetetlen kötelességüknek ismerjék minden szennyet, még kétes esetekben is, csak alapos fertőtlenítés után a csatornába juttatni. Hogy e célra teljesen megfelel-e a sósavas agyagföld, azt még további vizsgálatok hivatják kideríteni, ezen szeren kívül ugyanis csak erős mérgek vannak alkalmazásban, t. i. felmágnásavas káli és sublimát. Ez utóbbiból egy paszta feloldva három liter forró vízben elegendő a kezek vagy a beszenyezett padlók stb. fertőtlenítésére.

Végül minden háztartásban egy igen egyszerű fertőtlenítési eljárás alkalmazható s ez abból áll, hogy minden süteményt kenyeret, zsemlet mielőtt elfogyasztjuk, 10 perczig a tűzlyen vagy a sütőben pirítjuk. Ez és a forralt víz használata két igen hathatós módja a proklyaxissnak, melylyel ugyszólva a minimumra redukálhatjuk a kolera fertőzés veszélyét.

A háztartás bajai.

Debreczen, szept. 16.

Nem kerülte ki a figyelmünket, hogy háztartásunk egyik legnagyobb bajával, e mindig rendezetlen ügygyel foglalkozott egyik fővárosi napiapunkban a fő- és székváros egyik kerületi rendőrkapitánya, a kinek volt és van módjában a cselédügyet kellően kiismerni; hiszen Budapest körülbelül félszáz ezer cseléd van s a ki tudja mit tesz cseléddel bajlódni hivatalos uton, hát az képzelheti: milyen bajok lehetnek oda fent, mikor csak Debreczenben is, hol nincs több 3000 cselédnél, itt is végnélküliek a cselédügyi állapotok ellen a jogos és méltányos panaszoknak.

Igen okos dolgokat mondott el a ker. kapitány ur hivatolt cikkben s bár nem értünk vele sok tekintetben egyet, — főképp helyi szempontból — lehetetlen, hogy ne helyeseljünk egyes, időszerű indítványát.

Ilyen indítvány: a cselédszerzőintézetek azonnali megszüntetése.

Mi ugyan, a magunk részéről konkrét esetek alapján nem igen panaszkodhatunk a debreczeni intézetek ellen, ámbar történik azokban

ból s őket is megbüntette a scrs pisztolyaink által.

Oda léptem ellenfelemhez s kezet nyújtottam:

— Az Isten nyugtassa békében a nagyapját uram, (ha ugyan meg nem fordul a sírjában erre a véres-dologra) de mi béküljünk ki s segítsünk ezen a szerencsétlen párba alkalmazottakon, — kezdtem könyves szemmel. Odaadtam egyszermind a zsebkendőmet, a mit ő kellőleg tele is sirt.

Azután kezet szorítottunk mindketten s felpakoltunk a kocsi aldozatainkat, testvériesen megosztozkoova, egy-egy fiakerre négyet.

*

Ez a harmadik csillag meg azt jelenti, hogy miután egyikünk se értett a lóhajtaszhoz, nem tudtuk megfékezni a szilaj lovakat s utközben az erdő alatt neki rugtattunk egy vándorló cigánycsapatnak, — alaposan elgázolva egy pár tagját.

Mire beérkeztünk pedig a városba, a felpaporodott, nagy teher alatt kidőlt a két ló s össze tört a kerék-tengely.

*

Ez a csillag jelenti a legszomorubb dolgot. Mind a ketten bevagynak zárva. Megfogadtuk, hogy sohasem párbajozunk többet s ezt megis tartjuk híven. Nincs erő s hatalom, mely a küzdelemre állítson bennünket. Életfogytiglan be vagyunk börtönözve.

akarva, nem akarva elég baj s ha kifogásolhatatlanok volnának is, még akkor is előnyt kell adnunk a fővárosi ker. r. kapitány azon indítványának, hogy a város vegye kezébe a cseléd elhelyezési ügyet s állítson fel egy hatósági cseléd elhelyezőket, kimondva, hogy senkinek máshonnan cselédet szerződtetnie nem szabad, mert ha magán uton tenné is, az esedékes elhelyezési díj rajta megvétetik így is.

Be kell ismerni, hogy ez az indítvány igen sokat segítne a nagyon zilált cselédügy rendezésére, főképp ha cseléd menházat is állítanak fel vele kapcsolatban, a hol a helynelküli cselédek szigorú felügyelet alatt szállást kapnának azon időre, míg hely nélkül vannak.

Ugy az új, mint a helyét változtató cseléd köteles lenne a központi hatósági cseléd elhelyező hivatalnál jelentkezni; megszűnnék az a bosszantó állapot, hogy a cseléd-hölgyek 1—2 hétig vakációnak magánházaknál „pihenés” ürügye alatt terjesztve a — prostitúciót.

Mert úgy áll a dolog, hogy az elhelyezőintézet pl. a szept. 16-án helyéből kilépett cselédnek csak október 1-ére ígér kitűnő helyet s kosztba s „kovártélyba” megy a cseléd valamelyik cseléd hurczolóhoz vagy más helyre s bejelentik, ha bejelentik mint családtagot, mint nap-számossnót vagy más kibuvó czímen s a bejelentési hivatal nem tehet ellene; s ha elfogyott a cseléd pénze, kezdődik a lélekkufárság, a kereskedés...

Másképp lenne természetesen a hatósági elhelyező hivatal felállításának esetén, a mikor minden cselédre tudva lenne, hogy mikor lép ki és mikor lép be a szolgálatba, mit csinál ez idő alatt stb.

És szigoruan végre kell hajtani addig is az 1875. XIII. t.-cz. minden §-át, mert nevezék azt bárminő humánusnak a cselédekre nézve, vannak oly §-ai, a melynek szigorú alkalmazása által vagy megszoknak vagy megszöknek a rossz cselédek.

Tudunk cselédet, ki ez évben már a 15-ik gazdánál szolgált, pedig időközben vidéken is, börtönben is volt. Hát lehet-e túrni, hogy fizetett ellenségeink legyenek a családi tűzhely alkalmazottai, a kiknek a maga szeszélye előtt meghajolni kell? Lehet-e túrni, hogy a cseléd-elhelyezőknél rimázkodják a háziasszony, hogy juttassak cselédhez...?

Elmondtuk már a felpénzzel való visszaélések kellemetlenségeit, figyelmeztettünk mindenkit, hogy ne adjon ilyet, míg a cseléd 8 napig nála nincs és figyelmeztettünk a szabályrendelet alapján mindenkit, hogy ha a felpénz megtagadása miatt nem kapna cselédet, jelentse be az illetékes közegeknél és ott majd elhúzzák a cselédnek is, meg az elhelyezőnek is a nótáját.

Mindenesetre igen jó lenne, ha a cseléd-ügyekben egy bíró lenne, az a ker. kapitány például, a kinek hatásköre alá lenne rendelve a valamikor felállítandó hatósági cseléd elhelyezőintézet is, kinek módjában volna a cselédek kiismerni és odahatni, hogy a mostani valóban türhettelen s folyton perlekedésre utat nyitó helyzet megszüntetessék.

Igaz, a gyarak nagyon megnehezítik a cseléd-ügy rendezését, mert a cseléd hamar megnehezül és van hova ugrania a szigor ellen; kicseréli a cselédkönyvet munkakönyvvel s a gyarak azonnal adnak munkát nekik, sőt gondoskodnak arról, hogy ne legyen könnyen módjukba ott hagyni, a mi rájuk nézve nemcsak csak előnyös, de rendtartó dolog is.

Meg kell nehezíteni a gyarakba való be- és kilépés módját sokkal jobban és ha valaki egyszer a gyárból kilépve újra cseléd lett, nem kell megengedni, hogy pár hét vagy pár hó múlva ismét valamelyik gyár falai közt keressen menedéket. Az ilyenek a legrosszabb cselédek.

Nagyon örvendetes dolog különben már az, hogy a belügyminiszteriumban is elérkezettnek látták a cselédügy rendezésével foglalkozni s bizony nagy halára kötelezi a kormány maga iránt a cselédtartókat, ha egészséges alapra fekteti az ügyet, mert hiszen a cselédügy össze van forrva a családi étellel; a cseléd az, mely bölcsőtől a sirig lépten-nyomon kísér bennünket s ideje, hogy a családi élet e kiváló tényezőjének ügye mind a két fél — a szolgálatot adó és szolgálatot tevő — között végre rendezve legyen méltányosan és igazságos szigorral mind a két részre.

A kormány — mint hírlik — a cseléd elhelyező-intézetek működését fogja megszüntetni; hát az mindenestre fog javítást eszközölni, bár vannak intézetek, hol a viszonyok között az eljárás igen becsületes és tisztességes; mind a mellett, a míg ez bekövetkeznék, óhajtanó volna:

1. az elhelyező-intézeteket szigorú hatósági felügyelet alatt tartani. Minden nap meg volnának vizsgálódók, hogy hány helynelküli cseléd van, hol vannak szálláson, miből élnek stb.

2. Végre kell hajtani szigorú következetességgel a cseléd-törvény minden §-át; büntetni kell gazdát, cselédet egyaránt s ez utóbbiakra nézve a szabadságvesztést annyiszor a mennyi-szer szükséges alkalmazni, még ha nagyon is telve lesz a rendőrségi börtön. (Tessék alkalmaztatni őket tisztogatásra és — koplaltatni.)

Szóval szigor az, a mi itt segít és ezt a rendőrségtől méltán elvárhatjuk addig, míg a kormány végleg rendezi ez ügyet, melynek már szellője lengedez.

Cs.

Különtélek.

* **Távgyalogló kutya.** „Titus” — így hívták a pompás agarat — nem sportszenvedélyből gyalogolt Csehország fővárosából Ungm. Szobráncz községébe. Ugy esett a dolog, hogy B. K. szobránczi földbirtokos, kit S. E. gróf vadászatra hívott meg csehországi birtokára, magával vitte híres agarát, Titust is. — Prága egyik népes utcáján Titus elvegyült a „tömegbe” s a gazdája későn vette észre, hogy az agár eltűnt. A földbirtokos a lapokban hirdette és a rendőrségnél is jelentette az agár eltűnését, de sem a lapok hirdetése sem a rendőri nyomozás nem vezetett eredményre. B. K. már lemondott a reményről, hogy agarát valaha viszont lássa s elutazott a vadászatra. De nagy volt a meglepetése, mikor három hét multán hazatért. Az ungvári pályaudvaron Titus, az eltűnt agár fogadta örvendező vakkanással.

* **Megrepedt galamb sziv.** Sárospatakról a következő megható galamb-történetet írják: Évek óta nagy passzióval tenyészték különféle galambokat. A mult héten egy három éves him galambot a padláson megdöglőve találtak. A párja közvetlen közelében szomorkodott. Midőn az elpusztult galambot a padláról ledobtam, a nőtény galamb nyomban utána repült, bárhova vittem, mindenütt követett, ugy annyira, hogy kénytelen voltam addig bezárni, míg a him-galambot elásták. Félóra múlva kibocsájtottam a bezárt galambot, mely az udvar minden részét átkutatva; ennek megtörténte után visszament a padlásra, honnan négy napig ki nem jött, hasztalan kínáltuk buzával, nem evett s ötödnapra bánatában elpusztult.

* **A csári pár és a kolerás betegek.** Mint Pétervárról jelentik, a csár és csárnő tegnap két kolerakórházat látogattak meg. A látogatásról, melyről most az egész városban óriási lelkesedés közepette beszélnek, a következő részleteket írhatjuk: A csár a kórházban ágytól ágyhoz ment; mindegyik beteggel néhány barátságos szót váltott, biztatta őket, sőt némelyikkel kezet is szorított. Még nagyobb hősiességet tanusított felesége. A csárnőnek, ki a női osztályban járt, mindenkihez volt egy vigasztaló szava s a beteg asszonyokat gazdagon megajándékozta. — Mikor az ágyhoz ért, hol az „edes testvér” feküdt, kit ápolás közben ért el a szörnyű baj, lehajolt hozzá s megcsókolta mindkét orcáját. Miután visszatértek a kórházakból, három napig szobájukban tartózkodtak s csak a negyedik nap engedték meg a gyermekeknek, hogy együtt legyenek velük.

* **A nagymama ajándéka.** Viktoria, Angolország királynője unokájának, Mária edinburgi hercegnőnek, ki Ferdinand román trónörökös-höz megy nőül, nászajándékkul egy hattyualaku eszknakot adott, melyen a hercegnő esküvője után kéjutazásokat tehet a Dunán. A hattyu szárnyai és lábai akképen vannak elhelyezve, hogy evezőkül használhatók. A bárka berendezése a legkényesebb kívánalmakat is kielégíti.

* **Néma meghívók.** Párisban jelenleg új divatu meghívók lettek divatosakká. A meghívókon csak képek vannak kíséző sorok nélkül, melyeket ugyan teljesen nélkülözhetnek, mert a kép mindent elmond. Így ha például oly meghívót kap-

nak, a melyen az aláírás a pontos dátumon kívül nem látni mást, mint egy gazdagon terített asztalt felrajzolva, mindenki fejtörés nélkül tudni fogja, hogy dejeuner-re, vagy diner-re hivatalos. Gyönyörű nymphák és szeretkező amorettek nyári bált jelentenek, néhány tarka lampionnal körülövezett facsoportozat tudunkra adta, hogy egy „Garden party“ van kilátásban. Ha kirándulásról van szó, úgy egy négy fogatu Mail coach kellő felvilágosítással szolgál s ha jelenlétünket egy pick-nicken óhajlják, úgy egy üres ételkosár többet mond minden szónál!

John a kínai New-Yorkban.

Egy izben, hogy New-Yorkban egy óriási amerikai thea-kereskedés előtt elmentem, egy kínait láttam az ajtóban kuporogni, ki a bolt-czimer funkcióját teljesítette. A járóelők addig néztek rája, míg csak feléje fordíthatták fejüket, a nélkül, hogy nyakukat kitekérték volna s nagy csoport állott meg előtte, mereven rábámszkodva.

Nem szegény-e az, hogy mi, kik annyit lo-csogunk a civilizációról és humanitásról, nem resteljük embertársunkat ily szolgáltatásra lealacsonyítani? Nem legfőbb ideje-e már, hogy megtérjünk, mikor azon veszszük magunkat észre, hogy ilyen szegény lányt a frivol kíváncsiság tárgyának tekintjük, a helyett, hogy megszánnók, megsajnáljuk!

Ime itt ül ez a szegény teremts, kit kemény sorsa messzire űzött hazájától s kinek balsorsa bizony meghathatná a léha bábázkodó ficsuraknak szívét.

De úgy látszik, nem így történt.

Ember, kik a civilizáció bajnokainak, magasabb műveltségű lények tartották magukat, durva kezekkel megtapogatták saját szerű kupalaku kínai kalapját, a gombot, mely róla lefityegett; a hosszú czopfot, mely vállaira hím-bálódzott, rövid selyem kabatkáját sajátos csafrangjaival és kihimzett alakjaival, melyek különben, mint ruházatának egyéb részei is, igen kopottak és piszkosak voltak; testhez álló, bokájánál összekötött kék gyapju nadrágját és tromba csónak alakú papucsait vastag parafatalpaival. Miután pedig tetőtől talpig szemtele-nül végig néztek, gonoszul éleződtek fura, idegenszerű ruházata felett s kigunyolták melabus arczát. Azután odébb állottak.

Szivem mélyéből megszántam ezt a szerencsétlen mongolt.

Megkérdeztem magamtól, vajjon mi is rejtőzhetik szomorú vonásai mögött, a messze-ségbe meredő szemei milyen szépséges vidéket látnak?

Gondolatai s szíve távol csaponganak-e, túl a Csendes-Oceán óriási vizén? ... Kína rizsföldjei s hűsítő pálmái között? ... az árnyékos hegycsucok vagy ama, a virágzó, buja növényzettel telt berkek között, a melyeknek párja Észak-Amerika éghajlata alatt ismeretlen? ... S helyely-közzel merengéseiből és álmodozásaiból felriadva, nem hallja-e az ismeretes kacagást, a félig már ellejejtett hangokat? Tekintete nem látja-e hébe-kerban az elmúlt napok egy-egy kedves emlékét, ismerős arczát?

Borzasztó sors, — mondtam magamban, — melyben ez a barnaszínű vándor részesült.

Hogy a ficsurak társaságát meghassák, leg-alább a szegény fiu szavai, ha már szegényes öltözké es szomorú számkivetése teljesen hidegen hagyták őket, gyengéden megkopogtattam vállát s így szóltam.

— Légy vidám, ne busulj! Nem Amerika bánik veled így, hanem csak egyes polgárember, kinek szívéből a nyereségi vágy minden emberi érzést kimart. Amerika nagylelkűbb vendéglátásba fogadja a száműzötteket és elnyomottakat. Amerika és az amerikaiak készségesen segítenek a szerencsétleneken. Pénzt gyűjtünk majd össze s te visszatérhetsz Kínába, viszont láthatod barátait? Mennyi béred van itt?

— Rongyos négy dollár hetenkint s ezért még táplálkoznom kell. No de ez könnyű dolog! Hanem ez a szokatlan idegen ruházat — méreg drága s kényelmetlen!

A száműzött „kínai“ még mindig ott kuporog helyén. A new-yorki thea kereskedők, kiknek szükségök lesz festői bolt-cégére nem igen lesznek szükiben a kínaiaknak. **Márk Twain.**

M.-szigeti levél.

(Szinbázi pletykák.)

A szezon már-már vége felé jár a színész-trupp alaposan lejárt a magát, de azért Auróra még mindig nagy vonzerőt gyakorol az aranyiljúságra. Hát azt meg is kell adni, hogy Auróra ennivaló kis leány. Énekelni, ugyan nem nagyon tud, de annál jobban játszik — a szívekkel.

Igazi színészvér; szellemmel és kaczérsággal föleresztve. Az elve különben, melyet minden udvarlójának a lelkére szokott kötni, így hangzott:

— Födolog, uraim a discréczió!

Bomlottak utána a gavallérok, már a kik a mi városunkban ilyen számba mentek.

Kivált a „Sport-klubb“ csapta erősen a szel-et s fölváltva kísérgettek a „kis tündért“ hol a színházba, hol a szigeti sétára, hol pedig egy-egy bankettnek beillő vacsorára. Hogy milyen eredményvel udvarolt a klubb? Bajos dolog egyszeribe elmondani.

— — — A szolgabíróék jour-fix-én, (a melyről természetesen nem hiányozhatott a „Sport-klubb“ sem;) szóba került a kis Auróra.

A társaság találgatni kezdte, kire is kacsingatott a kis hamis olyan állhatatosan tegnap este. A szolgabíró felesége azt tartotta, hogy:

— Nem lehetett más, csak Klapecka a hagynagy, a „ki óráig „Fensterpromenádoz“ Auróra lakása előtt s a mult vasárnap is éj-jeli zenét adatott neki esteli tíz órától reggeli négyig.

— Már honnan győzné Klapecka, — fakadt ki a tiszteletbeli segéd-szolgabíró, — szeretném tudni honnan?

— Onnan, — mondja az egyik mindentudó ujságró — hogy megrendel a cigányoknál egy nótát s azt mondja: „Ezt játszatok mindaddig, a mig visszajövök“ s azután elmegy nyugodtan aludni, a cigányok meg huzzák, a meddig meg nem unják. — Addig szapulták Klapeckát, a mig közösen megegyeztek abban, hogy hát még sem ő az „igazi.“ A klubbisták közben szerényen mosolyogtak, mint a kik azt mondják:

— Födolog, uraim, a discréczió! ... Van-nak dolgok, — a mikről hallgatni férfui kö-telesség.

Csak Tihámér, a gavallér patyikus tartott apró filippikákat s kis ujjának gonddal ápoli kör-mére esküdözött:

— Nincs e dologban semmi. A kis Auróra ártatlan, mint a hajnal s az a tekintet bizony benne van az instrucezióban.

Közbe-közbe nagyokat hörpintett a szolga-bíróék idei természetéből s mind hevesebben vé-delmezte a kis színésznőt.

— Higgyék el, — szavolta a patyikus a va-csora alatt, mikor már a hangulat tetőpontra kezdett hágni; — higgyék el hölgyeim és uraim, hogy a kis Auróra unikum a színésznők között. Nem fog rajta semmi; — hideg, mint „Éjszak csillaga.“

Ebben a pillanatban a patyikus ur kirán-totta zsebéből kendőcskéjét s evvel a kendőcské-vel egyszerre egy re n g e t e g n a g y k u l c s e s e t t a z a s t a l r a. Gyors mozdulattal kapott a kulcs után, de a „Sport-klubb“ tagjai testületi-leg felugrottak és mindegyikük a kulcs felé nyult ...

— Az Auróra kapukulcsa! — kiáltottak fel mindnyájan egyszerre és összenéztek.

Igy derült ki, hogy az Auróra kisasszony kapukulcsát az egész „Sport-klubb“ ismeri. Hja, hát ezért: „födolog a discréczió!“ A „Sport-klubb“ másnap fölözött.

Anakreon.

N A P I H I R E K.

Határidő naptár.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Muzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-ig zárva.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig, c. u. 2-5 óráig. — Az igtató, kiadó hivatal és az irattal nyitva d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnap és ünnepnap d. e. 10-11 óra közt.

Szept. 18. A debreczeni termény- és áruaktár részvénytársaság közgyűlése a városháza nagytanács-ter-mében.

Szept. 23. Hajdumegye törvényhatósági bizottságá-nak őszi közgyűlése a megyeház tanács-ter-mében.

— **Kossuth-kép a városházán.** Tegnap megírtuk, hogy a városházán csupán a főszám-vevői hivatalban található fel K o s s u t h Lajos arczképe s megírtuk azt is, hogy e képet vasár-nap díszesen körülkoszorúzzák. Kiegészítéseül e hírünknek, felemlíthetjük még azt is, hogy ezt a pillanatot ünnepélyessé akarja tenni a tisztikar s nem csupán a számvevői hivatal tagjai, de bizonyára számosan az öreg épület munkásai közül is, részt vesznek majd a megkoszorú-záson.

— **A szabadelvű párt értekezlete.** A deb-reczeni szabadelvű párt vasárnap, e hó 18-ikán délelőtt tízenegy órakor a „Bika“ szálloda kis éttermében pártértekezletet tart. Az értekezletre a párt hívei külön meghívókkal hívtak meg.

— **Vas zenepavillonok a nagyerdőn.** Deb-reczen város tanácsa új határozatot hozott és a régi tervek elejtésével oda határozott, hogy a zenepavillonokat vasból készítetteti el. Szabó József főszámvevő meg is tette az intézkedéseket és két vasszerkezetből álló díszes zenepavillont rendelt a nagyerdőre. Igaz ugyan, hogy e két vasszerkezetű zenepavillon négyezer forintba ke-rül, az is igaz, hogy a benyújtott fából készí-tendő terv szerint, kétezer forintból is elő volna állítható; de a tanács jobbnak látta azt a pavil-lont szerezni meg, a mely vasból készült, az idő rongálásainak ellent képes állani és azzal az előnnyel is bír, hogy hordozható. A zenepavil-lonokat, mihelyt elkészültek, felfogják állítani a nagyerdőn.

— **Virilisták névsora.** A városi törvényha-tósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak az 1893. évre szóló névjegyzéke összeállítatván, a f. szeptember hó 18. napjától fogva a polgár-mesteri titkári hivatalban közszemlére kitétetett s a városháza oszlopára kifüggesztetett s az el-len az érdekeltek 15 nap alatt az igazoló vá-lasztmányhoz a polgármesteri hivatal utján fe-lebbezéseiket beadhatják, melyek annak idején a bíráló választmányhoz fognak felterjesztetni.

— **Selyembeváltó hivatal Debreczenben.** — Mint kompetens forrásból értesülünk, az állam mégis csak felállítja nálunk a selyembeváltó hi-vatalt. Erről ugyan már több izben volt szó, de mindannyiszor megoldatlanul maradt a kétsége-tenül jelentőségteljes kérdés. Hogy mégis selyem-beváltó hivatalt kapunk, annak oka az, hogy az idén a selyemtermelés nálunk Debreczenben is jelentékeny emelkedést mutatott fel. A szegszárdi felügyelőségnek érdekében áll, hogy a selyem-termelésnek az ország minden részében lendüle-tet adjon. Debreczen és vidéke volt eddig az, melylyel csak nagy nehezen lehetett a selyem-termelést megkedveltetni. Daczára annak, hogy ez még nálunk a kezdetlegesség stádiumában van, a felügyelőség javasolta, hogy Debreczenben már a jövő évben selyembeváltó hivatal állíttassék fel. A szegszárdi felügyelőség ezzel is lendületet akar adni és kétségtelenül fog is adni a selyem-termelésnek.

— **A debreczeni ev. ref. egyház nevelés-ügyi szakosztálya,** f. hó 17 én délután 3 órakor, az egyház tanács-ter-mében ülést tart, melynek tárgyát az e g y h á z i á r v á k f e l v é t e l e fogja képezni.

— **Városi közgyűlés.** Debreczen város szept-tember havi közgyűlését a főispán elnöke alatt e hó 29-én tartja meg. Egyike lesz ez azoknak a közgyűléseknek, melyek a közérdekű városi ügyek tárgyaiban gazdagok. Sorra kerül itt a nagylétei vasut ügye, a zenede háza, a nyári zinkör, az elfuserált ártézi kut ügye és még számos közérdekű ügy.

— **A vásárugy rendezése.** Lukács Béla ke-reskedelemügyi miniszter rendeletet indított Ha-j-d-u-vár-megye és Debreczen sz. kir. város közönségéhez — az országos és hetivásárok engedélyezése, valamint a vásárok áthelyezése és a pótvásárok tárgyában. A vásártarthatási jog — mondja lényegében a rendelet — királyi vá-sárszabaddalmi okmányon, vagy pedig miniszteri

engedélye az engedélyekben való korlátozások nélkül, mindig tározomán napja, m. tozlatattal tovább, a pótvásárokra kellő ren-szor nél-találtam talból m. végett a ből tehát eljárás t. másfelől tájékozva 1. Az e. csakis a közönség állított feltett h. sági jog városokk. ségben terhe al. tén ugy. mint az. ne tart. emlitett rok eng. következ. takra, ramlik; törvény képest a. határna. sárosas engedély idesato kereske. állatvas. urral eg. vásárok engedél. az ille. nyei ál. engedél. ség utj. miniszte. fenteml. ményes

egyházt. fanitók. s e h e. mekei. nevelő. mos pá. legkitű. Julián. lunk a

bizony. lünk a. ellenke. ügyiga. hajtokr. hambu. ság. M. levélho. ter urr. a levél. zett az. s eldol. ur, aki. levelet. dája, k. hirteler. nem is. város. ketória. Jött va. nyájar. esenge

engedélyen alapul s ennél fogva a vásárok csakis az engedélyezett határnapokon s az adománylevelekben vagy engedélyokmányokban megszabott korlátok közt tarthatók meg. Tapasztaltam, hogy az országban sokszor tartatnak vásárok engedély nélkül, vagy hogy az engedélyezett vásárok nem mindig tartatnak meg az engedélyokmányok határozmányai szerint, hanem úgy a vásárok határnapja, mint azok tartama önkényesen megváltoztatattak, miből törvényellenes gyakorlat fejlődik; továbbá, hogy a vásárok áthelyezésénél, valamint pótvásárok kérelmezésénél nem tartatik meg a kellő rend úgy, hogy ezekre nézve is számtalanszor nehézség és zavar támad: szükségesnek találtam tehát a vásárok hiteles jegyzékét hivatalból megállapítani s azt szoros alkalmazkodás végett a törvényhatóságoknak kiadni. Oly célból tehát, hogy a vásártartás körül követendő eljárás tekintetében egyfelől a törvényhatóság, másfelől a vásárokat látogató közönség köllőleg tájékozva legyen, — a következőket rendelem:

1. Az engedélyezett országos és hetivásárok csakis a vásárjogosultak meghallgatása után, a közönséggel történt tárgyalások alapján egy beállított s ide mellékelte hivatalos vásárjegyzékbe felvett határnapokon tarthatók. A törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városokban a város tanácsa, a nagy és kis községben a község előjárósága fegyelmi eljárás terhe alatt köteles öröködni a felett, hogy területén úgy az országos, mint a hetivásárok máskor, mint az említett jegyzékben foglalt határnapokon ne tartassanak meg; ugyszintén felelősek az említett községek azon kárért is, a mely a vásárok engedélyezett határnapjainak be nem tartása következtében úgy a szomszédos vásárjogosultakra, valamint a vásárlátogatókra esetleg hármaslik; kik ugyanis ebbeli káruk megtérítését a törvény rendes útján érvényesíthetik. Ehhez képest a nem engedélyezett, de gyakran a vásári határnapot megelőzőleg megkezdenni szokott vásározás (elővásár) vagy a vásári idő tartamának engedély nélküli kiterjesztése szintén tilos. 2. Az idecsatolt jegyzéktől eltérő vásártartást csakis a kereskedelemügyi miniszter engedélyezheti, ki az állatvásárokat nézve a földmivetésügyi miniszterrel egyetértéssel jár el. 3. Új országos és hetivásárok csakis kivételesen, jelesen oly esetekben engedélyeztetnek, — midőn azoknak tartása az illető vidék közforgalmi és kereskedelmi igényei által sürögősen követeltetik. Az ily vásárok engedélyezése iránti kérvényben, mely a közönség útján terjesztendő fel a kereskedelemügyi miniszterhez, a vásár tarthatásának szüksége, a fentemlített szem előtt tartása mellett, körülmenyesen indokolandó.

— **Egyházi tanácsülés.** Az ág. hitv. ev. egyháztanács f. hó 11-én tartott tanácsülésén tanítóknak egyhangulag megválasztottak: T o p s c h e r Lajos okl. tanító, ki gr. Waldeck gyermekei mellett Tisza-Roffon több éven át, mint nevelő a legkitünőbb sikerrel működött. A számos pályázó között fentnevezett tanítóknak volt a legkitünőbb oklevele; tanítóknak pedig Blósz Julianna választott N. Szébenből. — Gratulálunk az egyháztanácsnak ily sikeres választásáért.

— **Hamburgi levél a városházán.** Bizony, bizony rossz napokat élünk, sokkal jobban félünk a kolerától — mint az adótól. Pedig hát ellenkezőleg kellene lenni, a mennyiben a pénzügyigazgatóság éppen most szoritotta a végrehajtóknak nevezett urakat. Elég nekünk csak hamburgi dolgot hallani, már is kész az ijedtség. Ma reggel szépen ragasztott levelet hozott a levélhordó s átadta a városházán a polgármester urnak. A polgármester ur nem szokott késni a levélolvasással s azonnal felbontotta. Alig nézett azonban belé, még csak egy szót látott ott s eldobta a levelet. Kapóra jött éppen a titkár ur, akinek szépen elibe tolta a polgármester a levelet, haladéktalanul olvassa el. Csodák csodája, különös varázsa lehetett annak a levélnek, hirtelen eldobta a titkár ur is; nem akarta és nem is olvasta el. A véletlen behozta a nemes város egy fiatal jegyzőjét is, a ki nem sokat teketóriázott, felvette és szépen elolvasta a levelet. Jött vala ez a levél Hamburgból, a kolera tanájáról . . . Hamburgból? . . . Azonnal elcsengettették a hajdu, a kinek gyorsan 5%-os

karból oldatért kellett a gyógytárba futni, — nehogy megakadjon a város kereke s baj legyen a városházán.

— **A Kossuth ünnepélyt** rendező bizottság felszólítása folytán a debreczeni helyi vasut igazgatósága a közönség tudomására hozza, hogy vasárnap délután (18-án) 5 vonat fog közlekedni s az eddigi rendes menettől csak annyiban lesz eltérés, hogy a Sestakerti megállónál a vonat nem fog megállani és este 7 óráig a végpont kifelé a nagyerdőcsőszháznál lesz, hol mindenki a vonatról leszállani kéretik. Visszafelé pedig az indulás és a felszállás, mint rendesen, a helyi vasut indóházától történik. Az utcai falragaszokon jelzett azon értesítés, hogy jegyek a helyi vasut kalauzáinál is válthatók lesznek, — téves; amennyiben a jegyeket a helyi vasut nagyerdei végállomásánál felállított pénztárnál lehet annak idején váltani.

— **A cselédügy Debreczenben.** Botrányos állapotok azok, melyek a cselédügy terén már hónapok óta dominálnak. A gazdaasszonyok és a cselédtartó gazdák részéről minden oldalról a legkülönbözőbb panaszok hangzanak el, melyek szükségessé teszik, hogy a nyilvánosság előtt teljes valóságukban letárgyalassanak. Az igények és követelmények, melyeket egy-egy cseléd támaszt, óriásiak. Halmazával kerülnek a városba leányok, kik a szolgálat ürügye alatt más, titkos érzelmet és cselekedeteket rejtegetnek. Az ilyen cselédek aztán nagy bér követelés mellett, ha el is állanak a cselédszükségben megszorult gazdákhöz, sem viseletükkel, sem szolgálatukkal nem szolgálnak rá még a kenyérre is. Mind e mellett pedig végtelenül nagy hiba az, hogy a cselédek gyakori változása napirenden van. Ha ezt konstatajuk, lehetetlen fel nem említenünk azt is, hogy a cselédek többnyire nem a saját jószántukból hagynak el egy-egy gazdát, hanem arra ugyszólván rábeszéltetnek. A sok megkeresésnek egy-egy közvetítő alig tudna eleget tenni, ha eljáró asszonyaik nem kerítenének cselédeket. Ez pedig mindenkor a cselédtartó gazdák rovására történik. Olyan állapot ez, melyet sem elszivelni, sem eltűnni nem lehet; amelynél segíteni s amelyet megszüntetni immár ideje volna. A cselédügy rendezése, a közvetítők ügyköreinek szabályozása, ma már égetően szükséges. Addig, míg ez meg nem történik, a cselédügy mostani nyomorúságos állapota napirenden lesz.

— **Regale bérlet.** A pénzügyminiszteriumtól 290 ezer forintban kiszabott regalejog kiszájtása tárgyában a helybeli, hus-, sör-, szesz-, és bor-szövetkezetek tagjai ma délután az iparoskör helyiségében gyűlést tartottak. A gyűlés eredményéről holnap számolunk be olvasóinknak.

— **A budapesti Kossuth ünnepélyt** intéző bizottság elhatározta, hogy a vidéket felhívja hogy a fővárosban, vasárnap délelőtt tartandó népgyűlésen magát küldöttekkel képviseltesse. E végből az intéző bizottság nevében Horváth Ádám országgyűlési képviselő, a bizottság elnöke, a következő felhívást bocsátotta ki, melyet a Debreczenben tartandó Kossuth-ünnepély rendezőségének is elküldött: Felhívás Magyarország összes városi és községei hazafias polgáraihoz! A Kossuth-ünnep rendező bizottsága teljes bizalommal fordul Magyarországon összes városai és községei hazafias polgáraihoz, hogy a Kossuth-születésnap alkalmából Budapesten szeptember 18-án, vasárnap délután meptartandó népgyűlés országos áttele szempontjából válasszanak mindenütt egy vagy több képviselőt, a kiket a népgyűlésen való részvétellel megbíznak. Esetleg bizzanak meg a városok és községek hazafias polgárai valamelyik budapesti polgárt a kézviselettel. Felkérjük a megválasztott küldötteket, hogy a fővárosba jövetelük helyéről a Kossuth-bizottságot (Haris-bazár) táviratilag értesítsék. Gyülekezési hely a vidéki küldöttek részére a Kálvin-tér és muzeum-utca sarkán d. u 2 órakor. Hazafias üdvözléssel, Budapest, 1892. szept. 14-én. Az intéző bizottság nevében Horváth Ádám elnök.

— **A veszett kutyák** ismét kezdenek elszaporodni városunkban; a rendőrfőkapitányság a keletkező baj meggátolása céljából a következő hirdetést teszi, közé melyet városunk polgárságának figyelmébe ajánlunk: Miután a hatósági állatorvos jelentése szerint, a város terü-

letén, a kutyák közt veszettség gyanuja ismételtelen felmerült: ennél fogva az elrendelt óvintézkedés a f. évi október 10-ik napjáig meghosszabbított. Ezen idő alatt a város területén minden kutya megkötve tartandó, vagy biztos s z á j - k o s á r r a l ellátva zsinegen vezetendő. A szabadon járó kutyák ki fognak irtatni s tulajdonosaik az 1888. évi VII. t. cz. 154 § a értelmében büntetendők.

— **Joggyakornokok figyelmébe.** Az üresedésbe jött joggyakornoki állások betöltése tárgyában értesítetnek a pályázni óhajtok, hogy nem csak olyan helyre neveztetnek ki, hol joggyakornoki állás üresedésben van, hanem bármelyik tábla kerületébe, a hol állandóan megtelepedni akarnak. Téves felfogás tehát az, hogy valaki csak azért nem pályázik joggyakornoknak, mert ahol ő lakik, nincsen joggyakornoki állás üresedésben.

— **Paraszt párbaj.** A mint Tápi Gergely bagosi lakos mintája az ő szegletes arczával és módtalan nagy fejével, úgy folyton bagóleves szájjával a csunya férfiaknak, úgy felesége az Anuska, az ő élet és egészségtől kicsattanni akaró két piros orcájával, szénfekete hajával s ugyan olyan de tüzes s ragyogó szemével, aranyos termetével mintaképe az asszonyi szépségnek. Hogy e házaspár közt hiányzott a szerelem, azt mindenki elképzelheti. Az Anuska leánykori álmának ideálja egy csöppet sem hasonlított Tápi Gergelyre hanem sokkal inkább Bíró Sándorra ki, mi tőrés tagadás, bizony szép férfi volt, habár nem is ékesítette fejét móccok által viselni szokott haj. Talán éppen ez tetszett legjobban Anuskának s talán éppen ezért szerette olyan nagyon, hiszen az ura akkora hosszú haját viselt, akár egy pópa és kócos volt mindig a mi megint nem csodálni való, mert látott az a haj mindent, csak fésűt nem. Aztán Tápi Gergelynek az a rossz szokása is meg volt, hogy hébe-körbe végig ütögette az asszonyt, ha elég alapos oka nem volt rá, már azért is, hogy megmutassa, ki az ur a háznál. Nem lehet tehát csodálni, ha az Anuska szíve elfordult a hitese urától s még kevésbé csodálandó, hogy a csinos és szemre való Bíró Sándorra annyira beleszeretett, hogy nem volt képes csábítgatásainak ellentállni; s beleegyezett annak azon tervébe, hogy együtt megszökjének. Vasárnap éppen a kocsmában ült Tápi és iszogatók, mikor — úgy este felé — hírül adták neki, hogy elszöktették az asszonyt. Habár kissé kaptos állapotban volt is, mégis megértette a dolgot s felkerekedett és utána eredt a pejkóu a szökevényeknek, nem felejtve el magával vinni egy jókora gerendiumot is. Jól szaladt a pejkó, a mi nem csoda, hiszen féltékeny férj ült a hátán, s még a határban utolérte a kocsin ülő szökevényeket. Mikor ezek észrevették az üldözőt, Bíró közbeavatott lovainak s biztatta azokat, azonban hiába, mert menekülniök már nem lehetett. Bíró tehát meg állt, leszált a kocsirol, kivett egy löcsőt, s kiállt az ut közepére, mialatt az asszony tovább hajtott. Tápi szintén leszált lovaról, s csakhamar szembeszállt egymással a két ellenség. Tápi nem kérdezett Birótól semmit, sem Bíró Tapitól, hanem felemelte mindeket a maga ütőszerszámát, s egymásnak rohantak, s aztán ütötte mindenik a másikat ott, a hol érte. Egyszer aztán Bíró, egy a fejére mért ütés után, belefordult az országút árkába. Tápi odament, ütött rajta még kettőt vagy hármat s aztán, mint aki jól végezte dolgát, vállára vetette a gerendiumot s visszament a faluba. Birót a szülei szedték ki az árokból és vitték haza. Az orvos bevarrta a sebeit s véleményében kimondja, hogy a szenvedett sérülések életveszélyesek. Tápi is agynak esett, mert ő is több súlyos sérülést szenvedett. Bíró szülei feljelentették Tápit s ez viszont Birót, mert a bántalmazás kölcsönös volt. Az asszony pedig azóta oda van, megszökött a kocsi s lovakkal. Most körözik, hogy visszadják az ő urának, a ki bizonyára érdemszerinti fogadtatásban fogja részesíteni a szerelmes és kalandos természetű menyecskét.

— **A házak fellobogozása.** Szabó József főszámvevő maga intézkedett arról, hogy a nagyerdei összes épületek vasárnap, Kossuth születésnapján fellobogóztassanak. Ugy értesülünk, hogy a bizottság arról is intézkedett, hogy a házak benn a városban is fellobogóztassanak. — Ma számosan jártak a városházán lobogót kérsni s a holnapi s holnaputáni napon bizonyára lobogódiszba öltözik egész Debreczen városa.

1892/261

3-4. lap a híj. b.

Rendesen korán kelt, későn feküdt. Az egész napot, nem ritkán az éjet is beteginél töltötte.

Lakása két utcái és egy udvari szobából állott. Az első szobában beteget fogadta, a másodikban orvosi műtéteit szokta végezni. A harmadik szoba berendezése teljesen elűtött a többi két szobától. Falai fekete posztóval voltak bevonva. Ablakai sohasem nyíltak meg. A szoba közepén heterített kerek asztal állott, rajta éjjel-nappal szakadatlanul lámpa égett, — mely kísérteties fényt árasztott szét a szoba sötét tárgyaira. A háttérben ágy foglalt helyet, az ágy fejénél éjjeli szekrény. Az ajtóval szemben, a fal mellett fekete bőrpamplag pihent, mely fölött nehéz fekete függöny vakablak szerű falmélyedést takart el. E rejtelmes helyen üvegszekrényben egy praepazált csontváz állott.

A köznép körében rémes mesék jártak szájról-szájra a csoda-doktorról s a csontvázzal. Sokan azt beszélték, hogy e csontváz, mely ártatlan kivégzett ember maradványa, a doktor bűverejű talizmánja, melytől ember fölötti hatalmát, bámulatos orvosi tudományát nyeri.

A babonás vélelem a felsőbb körökbe is eljutott.

Báró Kuzd Dénes palotájában éppen nagy lakoma volt, midőn, hogy s hogy nem, elég az ahhoz, szoba került a csoda-doktor, a csontváz s a közsájon forgó mende-monda. Több doktor is volt jelen e diszes társaságban, ezek kuruzslónak, népámitónak nevezték a csoda-doktor s a csontvázat oly hitvány eszköznek tartották, mely a doktor széhhámoskodásának, a könnyen hívó, babonás nép előtt, varázserőt, szemkápráztató hatást kölcsönöz.

— Istenemre! — mond a báró, — én hiszek a nép szavának.

— Nevetség!

— Bármily nagy összegben mernék fogadni, hogy a csontváz bűverővel bír.

— Lehetetlen!

— No jó. A csontvázat akár minő uton el fogom lopatni s meglássuk az eredményt.

Másnap, míg Adorján beteget látogatta, szolgálja megvesztegetésével sikerült a bárónak a csontvázat észrevétlenül ellopni.

Skott hazatért. Szobájába lépve, íróasztalához ült; fogadta a beteget s megvizsgálva őket, irt nekik orvosi rendelvényt. — Utolsónak egy sápadt, beesett arcú férfi maradt. Mintegy 28—30 éves lehetett. Szakadatlanul köhögött s a melléből sajátságos hörgés hallatszott. Oly száraz volt, mint a venyige; az élet már csak háltni járt belé. Alig tette át lábát a szoba küszöbén, az orvos ezzel fogadta: „Uram, ön nagy beteg!”

— Sorvadok. — Felelt a beteg.

Skott ülésel kínálta meg, s aztán beszédbe ereszkedtek.

— Öt évvel ezelőtt — mond a beteg — a legegészségesebb ember voltam s azt hittem, hogy egyedül én élek s többi embertársaim csak tengődnek. Vőlegény voltam, egy bűbajos, szőke gyermek vőlegénye. Szívem vágya, hogy egymáséi lehessünk — teljesült. Boldog férj lettem! De csakhamar megirigyelte a pokol mennyei boldogságomat, s elküldte a kísértő sáttant. Nőm a csábítás törébe esett, megcsalt, meggyalázott s végre egy napon arra ébredtem, hogy a csalfa, hitszegő nő megszökött. Szívem sebei fájtak, lelkem emésztő lángokban égett s hiába kerestem enyhítő balsamot; sehol sem találtam. Ekkor borivásnak, dőzsölésnek adtam magamat, míg évek multával megfogamzott bennem a halál csirája.

Az orvos feszült figyelemmel halgatta végig a beteg kínos panaszát, majd nagyot bólintva fejével, felsóhajtott.

— Oh, azok az asszonyok!

— Talán orvos ur is csalódott?

— Fájdalom!

Könny toltul szemébe s harmat módjára gördült le arcán. Zsebkezdőt húzott elő s felitatta a lelki gyötrelém által kisajtott jeges könnyeket, aztán megindult ajkán a beszéd.

— Forró nyári nap volt, hirtelen szél támadt, csakhamar sötét felhék tornyosultak az égen, aztán dörgött villámlott s megeredtek az ég csatornái, zúgott a zápor. Szobám ablakából néztem a vihart, A mint így elmerengve tündöttem a zord időn, hirtelen egy kétségbeesett leánykát pillantottam meg az utcán, de csak alig vettem észre, nyomban vakító villámcsikázás

kápráztatott el, s egy irtózatos dörrenés s egy éles sikoly ütötte meg füleimet. Azonnal az utcára rohantam. Itt iszonyu kép tárult szemem elé: a leányka hosszan elnyult testtel, görcsösen rángatódva hevert az utca kövezeten. A szomszédház udvarába csapott le a villám s ennek a szele érinthette szegény leánykát. Felkaptam s szobámba vittem, hol nemsokára visszanyerte eszméletét, Ekkor megneveztem előtte, magamat s felajánlottam karomat, hogy haza, otthonába vezessem. E perctől fogva sajátságos rokonszenvvel éreztem iránta, mely később égető szerelemmé vált.

Szerettem, a mint csak szeretni lehet, pedig csak szegény varróleány volt.

— S talán nőül is vette?

— Igen, nőül vettem.

— Es ő megcsalta önt?

— Ugy van! ő megcsalt.

— S ön feledte, kitörölte szívéből még ez emléket is.

— Oh nem! A ledérség a csalfa hitszegés álnokság, oly női betegség, melynek orvossága van. Én tudtam e baj orvoslását s sikerrel végeztem. Nőm ma már jó és hű. — Nem bont és köt többé frigyeket a csalfa szemsugár nem csábít többé titkos bűnre, az igéző eperajka . . .

— Ah! uram — a mit ön mond az lehetetlen!

— Való! . . . Jöjjön s én bemutatom önnek egykor csalfa, bűnös s most szelid, ártatlan hű és igas hitvesemet.

Ezzel karon fogta a sorvadó beteget — s bevezette a legbelső szobába, aztán megragadta a fekete függőnyt s félrerántottal e szakkal:

— Ime hitvesem!

Az üvegszekrény üres volt.

Adorján kővé meredve rémületes tekintetet vetett az üres üveg szekrényre, majd fülhasgató kacagásban tört ki; s torokszakadtából ordított:

— Megöltem és mégis megszökött!

. . . . y.

Idegenek névsora.

Bika szálloda.

Baltik Frigyes püspök L-Sz-Miklós, — Pap Sándor Bpest, — Roth Nándor Göding, — Schvarcz Vendel Szász-Régen, — Reiman Emil Prága, — Deuts kereskedő Bpest, — Monti kereskedő Bécs, — Schwartz Ármin Bpest, — Várnay mérnök Bpest, — Strigl utazó Bécs, — Kormos utazó Bpest, — Placnyik utazó Prága, — Fényes szolgabíró Ujfalú, — Durst utazó Bécs, —

Angolkirálynő szálloda.

Szentpály Jenő Bpest, — Havas Lajos N-Kálló, — Reisman Jakab G-Petri, — Grünvald Vilmos Budapest, — Glück Simoa Veszprém, — Geiger Bécs, —

„Frohnerszálloda.”

Ladányi Lajos Bpest, — Horváth építész Bpest, — Krausz Herman Pályi, — Neuvirth kereskedő T-Lök, — Kleia Laura T-Besse, — Valdner Janka Arad, — Grósz E-Diószeg, — Schvarcz Vilmos Geszteréd, —

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás

Téli
gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított cözge látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és alhasbajok, gyomorgörcs, nyálka, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszeráraitában. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívélyes „Isten fizesse meg”-et mondom érte; csak a gyomrot jóvá és a főt könnyűvé tessék.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkész Honnatschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

csúz

és minden

meghülesi
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. véd-jegyét tünteti fel és „A Moll” feliratu onozattal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölő szer köszvény, csúz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb népszerű. — Egy onozott eredeti üveg ára: 90 kr. FŐ-SZÉTKÜLDÉS

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által. BÉCS: I. Tuchlauben.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés. MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidéken nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógyszer., Tóth Béla, Muraközy Károly gyógyszer. Szent-Király Tivadar és Gerébi Fülöp uraknál.

